

forkastet af Altinget. Forbundslovforslagets § 1 siger: „Danmark og Island er frie og suveræne Stater“, og i de Bemærkninger, de danske Udvalgsmedlemmer knytter hertil, benævner de Landene „to fuldt ligestillede, frie og suveræne Stater“. Disse Udtryk er fuldkommen klare og efterlader ingen Tvivl om, at Island er en suveræn Stat, naar dette Forslag er vedtaget, og at Rigsenheden derefter er blevet ændret til et dansk-islandsk Statsforbund, som omfatter den fælles Konge og „den i denne Forbundslov indeholdte Overenskomst“. Forbundet er altsaa en Realunion, idet den omfatter mere end en Overenskomst om Kongefællesskab (Personalunion), nemlig alle de andre i Forbundsloven nævnte Realiteter, som er Gensand for Fællesskab.

Paragrafferne fra 1, 2det Stykke, til 5 handler om Kongens Stilling. Kongefællesskabet mellem Island og Danmark har altid været anerkendt. Islændingene har, idet de bestred, at Grundloven af 5. Juni 1849 nogen Sinde blev gældende paa Island, endog hævdede, at Kongen vedblivende er Enevoldshersker paa Island i alle de Anliggender, der ikke hører under den særlige islandske Lovgivning. Kongefællesskabet indføres derfor ikke ved Forbundslovsforslaget, men forudsættes eksisterende ved dets Gennemførelse. Det antages ogsaa at kunne vedblive at bestaa, selv om den ved Forbundsloven trufne Overenskomst til sin Tid maatte blive ophævet, om end der i saa Tilfælde vil være at tage Hensyn til Grundlovens § 4. — Kongens Titel skal ændres derved, at Island optages i denne.

§ 2 foreskriver, at de i Danmark gældende Bestemmelser om Tronfølgen ogsaa skal gælde paa Island, og det samme er ifølge § 3 Tilfældet med Hensyn til Bestemmelserne om Kongens Religion, Myndighed og Kongemagtens Udøvelse i Tilfælde af Kongens Sygdom, Umyndighed eller Ophold udenfor begge Stater. Disse Bestemmelser kan ikke ændres uden begge Staters Samtykke, og § 4 foreskriver, at Kongen kan ikke uden Danmarks Rigsdags og Islands Altings Samtykke være Regent i andre Lande.

Det er blevet paastaet, at disse Bestemmelser er i Strid med den danske Grundlov, fordi de stiller en Betingelse for at kunne ændre dem, som ikke findes i Grundloven. Denne Begrundelse slaar ikke til, og Slutningen er derfor urigtig. Ifølge Grundlovens § 1 er Arvefølgen den i Tronfølgeloven af 31. Juli 1853, Artikel 1—2, fastsatte. Heraf følger, at Tronfølgen ikke kan ændres uden paa den i Danmark for

Grundlovsændringer foreskrevne Maade. Men dette vedbliver at være gældende Ret, og ændres ikke derved, at man i Henhold til den danske Grundlovs § 18, som giver Kongen Ret til med Rigsdagens Samtykke at indgaa Forbund, som endog *forandrer* de bestaaende statsretlige Forhold, gennem en Forbundslov med Island knytter den yderligere Betingelse til, at Tronfølgens Ændring ogsaa er afhængig af en Beslutning af det islandske Alting, saa længe Forbundsloven bestaar.

Ganske det samme gør sig gældende med Hensyn til §§ 3 og 4. Den danske Grundlovs Bestemmelser paa disse Punkter ændres ikke; den dansk-islandske Forbundslov stiller en ny Betingelse for at ændre dem, saa længe Statsforbindelsen med Island bestaar, men heri ligger ingen Indskrænkning i Danmarks Suverænitet udover den, enhver Aftale med andre Stater kan føre til.

Der vil derfor ikke være nogen Nødvendighed for at foretage nogen Forandring i den danske Grundlov efter denne Forbundslovs Ophøjelse til Lov. Civilisten var efter Kommissionsforslagets § 3, Nr. 1, et Fællesanliggende, men Forbundslovsforslaget foreslaar nu i sin § 5, at hver af Staterne for sig træffer Bestemmelse om Statsyndelse til Kongen og Kongehuset, hvilket vel i enhver Henseende kan være lige saa hensigtsmæssigt og mere passende. Da det maa siges at være meget usandsynligt, at Tronledigheden og deraf følgende Kongevalg kan indtræffe i en overskuelig Fremtid, har man ikke i Forbundslovsforslaget truffet nogen Bestemmelse om Islands Adgang til Deltagelse i Kongevalg ved Tronledighed.

Kommissionsforslagets § 3 — dermed mener jeg Forslaget af 1908 — nævner som det femte Anliggende, der var fælles for Danmark og Island, Indfødsretten: „dog at hvert Lands Lovgivningsmagt kan meddele Indfødsret for begge Lande“. Forbundslovsforslaget anerkender Island som en suveræn Stat, og heraf følger, at det maa have egne Statsborgere. Dette siges udtrykkeligt i Bemærkningerne til Forbundslovsforslagets § 6 med Ordene: „af Landenes Selvstændighed følger selvstændig Statsborgerret. Derfor er der fra dansk Side lagt Vægt paa at fastslaa, at alle statsborgerlige Rettigheder er fuldt ugensidige uden Forbehold eller Indskrænkninger. Af denne Gensidighed følger, at enhver nu bestaaende Indskrænkning i den fulde indbyrdes Ligestillethed bliver at ophæve (saa som den af Islands Forfatningslov af 19. Juni 1915 § 10 fremgaaende Ulighed i Valgretten). Da hvert af Landene selvstændigt meddeler Statsborgerret (Ind-